

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-2-164 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-52/1317-468
Karar Tarihi : 13.10.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Reşit GÜRPINAR,
Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Bayram Ali GEÇGİL, Nimet KAVAK, Mustafa SOYDAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : - Tüm Özel Radyo ve Televizyon Yayıncıları Derneği ve Üyeleri
Atatürk Bulvarı No: 143/26 Bakanlıklar/Ankara

E. DOSYA KONUSU: Ankara'da yerel radyo yayıncılığı yapan teşebbüslerin, radyo reklam yeri fiyatlarını birlikte belirledikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle; Ankara'da yerel radyo yayıncılığı yapan teşebbüslerin, radyo reklam yeri fiyatlarını birlikte belirledikleri iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 31.3.2011 tarih ve 2446 sayılı ile intikal eden başvuru üzerine düzenlenen 25.04.2011 tarih ve 2011-2-164/İİ-11-325.BAG sayılı İlk İnceleme Raporu, 4.5.2011 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 11-28/541-M sayılı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 06.10.2011 tarih ve 2011-2-164/ÖA-11-325.BAG sayılı Önaraştırma Raporu, 11.10.2011 tarih ve REK.0.16.00.00-110.02.02/583 sayılı Başkanlık Önergisi ile 11-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; fiyat tespitine ilişkin protokole taraf olan radyo yayıncısı teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı; bununla birlikte ilgili teşebbüslere Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, fiyat tespiti anlamına gelebilecek her türlü ortak faaliyete son vermelerini ve tekrarlamamalarını belirten görüş yazısı gönderilmesinin yerinde olacağı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Reklamveren teşebbüsler ürünlerinin ya da hizmetlerinin satın alınmasını sağlamak için tüketicileri bilgilendirmek ve ürün veya hizmetlerinin bilinirliğini artırmak amacıyla çeşitli mecralar aracılığıyla tanıtıcı reklamlar yapmaktadırlar. Bu mecralar arasında yer alan radyo yayıncılığı pazarını oluşturan ekonomik unsurlar, radyo yayıncılığını

gerçekleştiren işletmeler, teknik tedarikçiler, radyo reklamı pazarlayan medya ajansları ve reklamverenlerden oluşmaktadır.

50 Türkiye radyo yayıncılık pazarında kamu yayıncısı olarak Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun (TRT) kanalları bulunmakla birlikte, yayın kuruluşlarının büyük kısmı özel teşebbüslerin kontrolündedir. Yayın kuruluşlarının gelirleri TRT uygulaması dışında, doğrudan reklam yoluyla gerçekleşmektedir. Radyo yayıncılarının prodüksiyona ve sponsorluğa dayalı gelirleri reklam gelirlerine nazaran kısıtlı kalmaktadır.

Türkiye’de yayın yapan radyo kanalları genel olarak RTÜK tarafından; yayın alanı (ulusal, bölgesel, yerel), yayın içeriği (arabesk-fantezi, pop, klasik, sanat müziği, halk müziği ve rock gibi) ve yayın şekli (karasal, kablolu, uydu yayını) açısından sınıflandırılmaktadır.

60 Önerştirmaya konu olan teşebbüsler Ankara ilinde faaliyet gösteren ve muhtelif yayın içeriğine sahip yerel radyo yayıncılarıdır. Bu bilgiler ışığında dosya kapsamında “Ankara ili yerel radyo yayıncılığı pazarı” ve “Ankara ili yerel radyolar reklam yeri pazarı” ilgili ürün pazarları olarak tanımlanmıştır.

1.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Önerştirmaya konu olan radyo yayıncısı teşebbüsler, Ankara ili merkezinde ve vericilerin gücüne göre merkeze yakın ilçelerde dinlenebilmektedir. Ayrıca söz konusu radyolara reklam veren teşebbüslerin de büyük çoğunlukla yerel müşterileri hedef alan bir yapıda olduğu dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar “Ankara ili sınırları” olarak belirlenmiştir.

1.2. Önerştırma Sürecinde Elde Edilen Bilgiler

70 Anılan başvuruda, herhangi bir yerel radyonun ismine yer verilmemiş; Ankara’da faaliyet göstermekte olan yerel radyoların anlaşma içerisinde olduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda hangi radyoların iddia edilen fiyat anlaşmasına dâhil olduğunun anlaşılmasına yönelik olarak dinlenme oranlarının tespit edilmesinin önem arz edeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çerçevede, Radyo İzleme Araştırma Kurumundan (RİAK)¹ talep edilen bilgi ve belgeler neticesinde dinlenme oranları açısından görece öneme sahip beş adet teşebbüs belirlenmiş ve Raportörlerce 20.9.2011 tarihinde söz konusu beş teşebbüste (.....TİCARİ SIR.....) eş zamanlı yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Raportörlerce (.....TİCARİ SIR.....) yetkilisi ile yapılan görüşmede;

- 80
- 2010 yılı sonunda Tüm Özel Radyo ve Televizyon Yayıncıları Derneği (TÜRYAD) bünyesinde, Dernek Başkanı ve Radyo On, Aşk FM ve Ostim Radyo’nun sahibinin önderliğinde fiyat belirleme amaçlı bir toplantı gerçekleştirildiği, bu toplantıya kendilerinin de katıldığı, ancak böyle bir anlaşmaya taraf olmak istemedikleri için daha sonra yapılan toplantılara katılmadıkları,
  - diğer radyolar tarafından da, söz konusu toplantıda üzerinde mutabık kalınan fiyat protokolünde belirlenen şartlara uyulmadığını öğrendikleri,
  - daha önceden de fiyat belirleme yönünde girişimlerin var olduğunu, benzer toplantıların tertip edildiğini bildikleri ancak bu tür bir anlaşmanın Ankara’da sürdürülmesinin mümkün görünmediği, zira pazardaki mevcut reklam miktarına karşılık çok fazla sayıda yayıncının bulunduğu

¹ RİAK’tan istenen bilgi ve belgeler 16.9.2011 tarih ve 6525 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

ifade edilmiştir.

- 90 (.....TİCARİ SIR.....) yetkilisi ise;
- kendileri tarafından müşteriye doğrudan reklam satışı yapılmadığını, satışların ajans üzerinden gerçekleştirildiğini,
  - TÜRYAD tarafından organize edilen ve 29.9.2010 tarihinde akdedilen protokolün, radyoların bir araya gelip, maliyetleri de dikkate almak suretiyle fiyat belirleme amacıyla düzenlendiğini,
  - ancak söz konusu fiyatların tavsiye niteliğinde olduğunu ve kendileri tarafından uygulanmadığını

belirtmiştir.

(.....TİCARİ SIR.....) ile yapılan görüşmede;

- 100 - sektörde yaşanan en büyük problemlerden birinin fiyat istikrarının bulunmamasının olduğu,
- kurumsal olmayan teşebbüslerin varlığının sektörde reklam fiyatlarını zaman zaman maliyetlerin altına düşürdüğü ve kendileri dahil hiçbir firmanın yeteri kadar kar elde edemedikleri,
  - bu sorunun çözümü amacıyla TÜRYAD çatısı altında bir toplantı düzenlendiği ve minimum reklam yeri fiyatının belirlendiği,
  - ancak söz konusu karara uyulmasının sağlanamadığı ve bu sebeple de kararın geçerliliğine son verildiği

ifade edilmiştir.

- 110 Teşebbüs yetkilileri tarafından da varlığı kabul edilen fiyat tespitine ilişkin belge, hem (.....TİCARİ SIR.....) Raportörlerce yapılan incelemeler sırasında elde edilmiştir. Buna göre; TÜRYAD çatısı altında toplanan ve Ankara'da faaliyet gösteren farklı içeriklerde yayın yapan (arabesk, Türkçe pop, yabancı pop, halk müziği ve moral (dini)) 17 adet yerel radyo yayıncısı teşebbüsün yer aldığı protokol, ismi geçen radyo yayıncılarının radyo reklam yerleri için uygulaması öngörülen KDV hariç asgari saniye başı birim fiyatın tespit edildiği bir anlaşmayı ifade etmektedir.

Söz konusu protokol, 11.10.2010 tarihinde Dernek merkezinde gerçekleşen toplantıda Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanmış olup; protokole her bir radyo yayıncısı teşebbüs için belirlenen asgari fiyatları gösteren bir tabloya yer verilmiş, tablonun altında yer alan ek maddelerde ise bu protokolün 1.1.2011 tarihinden itibaren 6 ay süreyle geçerli olacağı, protokole uyulmasının cezai şarta bağlandığı ve iskonto oranlarının önceden belirlenen sınırları aşamayacağına dair hükümler belirtilmiştir.

- 120 (.....TİCARİ SIR.....) yapılan incelemede elde edilen bir diğer belge ise, TÜRYAD Yönetim Kurulu'nun 10.7.2011 tarihli toplantısına ait karar tutanağını göstermekte olup; buna göre yukarıda bahsi geçen protokolün uygulanmadığı anlaşıldığından fiyatlara ilişkin söz konusu protokolün iptaline karar verilmiştir.

1.3. Değerlendirme

- 130 Önerştirmaya konu olan başvuru temel olarak; Ankara'da muhtelif içerikte yayın yapan radyo yayıncısı teşebbüslerin reklam birim fiyatları konusunda anlaşma yaptıkları ve belirlenen bu fiyatların altında reklam yeri satışı yapmadıkları şeklindedir.

İncelemelerde, başvuruda yer verilen söz konusu iddiayı destekler nitelikte bir protokolün varlığı tespit edilmiş, ilgili teşebbüslerce de bu durum kabul edilmiştir. Ancak teşebbüs yetkilileri ifadelerinde; bu yönde bir protokol olmasına rağmen anılan

11-52/1317-468

protokolün fiiliyatta uygulanmadığını, söz konusu dönem içerisinde protokole taraf olan veya olmayan radyo yayıncıları arasında bir fiyat birlikteliğinin bulunmadığını, zaten pratikte uygulanmayan söz konusu protokolün kendi inisiyatifleriyle iptal edildiğini belirtmişlerdir.

140 Söz konusu ifadelerin doğruluğunun tespiti amacıyla protokolün yürürlükte olduğu döneme ilişkin fiyat teklifleri, satılan reklam yer ve sürelerine ilişkin bazı ayrıntılı tablolar ve reklam veren teşebbüslere veya ajanslara kesilen fatura örnekleri incelenmiştir.² Protokole taraf olan teşebbüslerden elde edilen belgelerin incelenmesi neticesinde ortaya çıkan reklam birim fiyatları tablosuna aşağıda yer verilmiştir:

Tablo: Reklam Yeri Saniye Birim Fiyatları (TL/sn)

	Tarih	Uygulanan/Teklif Edilen Fiyat	Protokol Fiyatı
(.....)	10/01/2011	0,36	0,36
	07/02/2011	0,36	0,36
	01/03/2011	0,45	0,36
	02/04/2011	0,45	0,36
	01/05/2011	0,38	0,36
	15/05/2011	0,46	0,36
	17/05/2011	0,55	0,36
	06/07/2011	0,45	0,36
	07/07/2011	0,65	0,36
(.....)	01/01/2011	0,30	0,27
	22/06/2011	0,12	0,27
(.....)	11/05/2011	0,27	0,30
(.....)	18/02/2011	0,08	0,12
	01/04/2011	0,06	0,12
	03/05/2011	0,20	0,12
(.....)	01/01/2011	0,16	0,12
	23/03/2011	0,16	0,12
(.....)	05/01/2011	0,07	0,12
(.....)	02/03/2011	0,08	0,18
	01/04/2011	0,10	0,18
	01/05/2011	0,09	0,18
	01/06/2011	0,09	0,18
	01/07/2011	0,10	0,18

Tablodan; fiyat tespitine ilişkin protokolün yürürlükte olduğu 1.1.2011 ve 30.6.2011 tarihleri arasındaki altı aylık dönemde, protokole taraf olan radyo yayıncısı teşebbüslerin uyguladıkları/teklif ettikleri fiyatların tamamına yakınının söz konusu protokol ile belirlenen fiyatlardan farklı olduğu, dolayısıyla protokolde öngörülen fiyatların ve iskonto oranlarının dışında fiyatların uygulandığı görülmektedir.

150 Ayrıca, aynı yayıncı açısından dahi bir fiyat istikrarının bulunmadığı, hemen her müşteriye değişken fiyatların sunulmuş olduğu da görülmüştür. Satılan reklam yeri süresinin büyüklüğü, ödeme şekli, varsa anlaşmanın uzun veya kısa süreli olması ve ödeme şeklinin bu durumun oluşmasında etkili olduğu anlaşılmıştır.

Önaraştırma kapsamında bilgi alınan bazı ajans ve reklamveren yetkilileri de, söz konusu protokolün uygulanmadığı, uygulanmasının da mevcut piyasa koşullarında

² Ancak incelenen fatura örneklerinin, uygulanan saniye birim fiyatlarını değil, toplam reklam bedelini göstermesi ve teşebbüslerin de o faturaya ve reklam verene uygulanan reklam birim fiyatına ilişkin bir kayıt tutmamaları nedeniyle değerlendirme açısından dikkate alınmamıştır.

11-52/1317-468

160 mümkün olmadığı şeklinde yukarıda yer verilen değerlendirmeleri doğrular nitelikteki hususları ifade etmişlerdir. Nitekim bu nedenle, TÜRYAD bünyesinde hazırlanan söz konusu protokol yine TÜRYAD Yönetim Kurulunda 10.7.2011 tarihinde alınan kararla iptal edilmiştir. Bununla birlikte, fiyat tespitine ilişkin protokolde yer verilen ve belirlenen fiyatlara uymayan yayıncı teşebbüslere cezai yaptırım öngören maddenin uygulandığına dair herhangi bir bilgi veya belgeye de ulaşılamamıştır.

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler ışığında; Ankara'da faaliyet gösteren 17 yerel radyo yayıncısı teşebbüs arasında TÜRYAD çatısı altında reklam birim fiyatlarını belirleyici nitelikte yapılan anlaşmanın aldıkları kararla iptal edildiği, taraflarca uygulamaya konulmadığı, piyasaya herhangi bir etkisinin olmadığı ve önemli başka bir bilgi ve belgeye ulaşılamadığı dikkate alınarak, söz konusu teşebbüsler hakkında bu aşamada 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı, bununla birlikte ilgili teşebbüslere fiyat tespiti anlamına gelebilecek her türlü ortak faaliyete son vermelerini ve tekrarlamamalarını belirten görüş bildirilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır

170 J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- 1- Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
- 2- Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, fiyat tespiti anlamına gelebilecek her türlü ortak faaliyetten kaçınmalarına ve tekrarlamamalarına, aksi takdirde anılan Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağına yönelik olarak Tüm Özel Radyo ve Televizyon Yayıncıları Derneğine ve adı geçen Dernek kanalıyla tüm üyelerine gönderilmek üzere görüş bildirilmesini teminen Başkanlığın görevlendirilmesine

180 OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.